

forjat, amb material que podríem dir d'esperanto, i ens ho han divulgat, no és més que llatí bàrbar modern: car en llatí, vulgar o clàssic, *minimus* no era sinònim del nostre *minim* sinó un grau de comparació de *minus*, *minor*. Altrament no és necessari, puix que l'adjectiu continuà en la forma *merme* 'mínvol, menut, mancat' en català arcaic (1301, 1304) i oc. antic (bastants testimonis dels Ss. XIII-XIV i àdhuc trobadorescos en PSW v, 239-40); i els sufixos collectius *-any*, *-anya* i *-alla* han continuat fins avui en plena vida.

DERIV.: *Marmanyer* [«regatón, regatero, r. de bastimentos, *propola*», Belv. 1805] i sobretot *marmanyera*: «lo Born, ahont és gros lo aplec de gent de amdots sexes, tant de pagesos, com de dintre ciutat, de *marmanyeres* y venedores de verdura y fruita ---», B. de Maldà (*Excursions*, p. 48); «si aquí en la plassa es faltés, / me la pagavan de veres! / só l'espant de *marmanyeres* / y l'horror dels carnicers», Pitarra (*Coses de l'Oncle, Gatades* I, 208); «prò mudes de pressa, i amb gran gosadia, / la musa i la nimfa i la dama i la pia / s'arrenca el postís i la veu disfressada / i surt la *marmanyera* endiablada / que empaita la monja i li crema el convent: / i després el refàs més potent!», Maragall (*Oda a Barcelona*, v. 52); «*marmanyeres* (BDC XVII, 124): lloronas que se alquilan para llorar en los actos fúnebres», V. d'Àneu (Pol, p. 21). Ja en tractaren Spitzer, *NphMgn.*, 1913, 157ss.; Tallgren, *Glanures* IV, 67; amb coneixement insuficient, millorat per Moll (*l. c.*). Una forma semblant crec que es degué estendre fins a parlars del llevant castellà, judicant per un verb derivat murc. *marmiñar* (Lemus, *Vocab. Panocho*, s. v.) i alt-arag. *esmarmañar* a la Vall de Broto 'desfer alguna cosa ben arreglada': «no toques ixa pila de leña que la *zmarmañarás*» (ASatué, 1980).

Marmelada (Griera) err. per *marmellada*, V. *barballera* (*barba*) *Marmellà(r)* i no *Marmellà*, no ve d'on digueren M-L i *AlcM*, car antigament es troba sempre escrit *-ar* o *-ARE* i és collectiu de MELIMELUM/MELOMELI 'codony', 'codonyat' (> MEMBRILLO, DCEC) *Marmessor*, *marmessoria*, V. *màs*

MARMITA, 'olla' [1698, *AlcM*], pres del fr. *marmite* 'olla' [1313] que antigament era sempre d'aram i amb peus posada arran de la llar, com s'hi sol posar el gat en climes freds; i també apareixen *marmite* [c. 1200], i *marmiteux* [id.], amb el sentit de 'gatamoixa, hipòcrita', usos comparatius tots dos del francès *mite* o *chattemite* 'marruixa', nom hipocorístic del gat. Veg. els detalls i demostració d'aquesta etimologia, a propòsit del gallicisme cast. MARMITA [1607], en el DCEC.

Del mateix *mite* 'gat, marruixa', crec que és deriv. el fr. *mitaine* 'espècie de guant llarg que puja màniga amunt, amb teixit manyac i cobert més o menys de peluix' (comparat així amb una marruixa predilecta de dones): aquest terme de vestuari francès es degué manllevar ja en ross. ant.: «non ferant *mitanas* nec chirotecas in quibus sit --- ornamentum sirici» [1315, set vegades en un inv. o lleuda de 1363, i «unum par

mitanarum», 1383; *InvLC.*]; «a servey de nostra capella --- mitra, croça, anell, *mitanes*, cendàlies e tot compliment, d'un bisbe per celebrar missa, manam», *Ordinacions Pal.*, mj. S. XIV (CoDoACA v, 226).

Més tard es tornà a manllevar *mitena* com a forma del català comú [Lab. 1840], que usaven a Bna. (c. 1915), Girona, i les velles de la Ribera d'Ebre (Bladé, 1954).

DERIV.: *Marmitó* [Belv.] fr. *marmiton* id.

Marmolar, *marmolera*, V. *murmurar* *Marmoleria*, *marmolista*, castellanismes intolerables per *marbreria*, *marbrista* (MARBRE) *Marmori*, *marmoritzar*, V. *marbre*

MARMOTA, pres del fr. *marmotte* id., que sembla ser alteració de *mormont (sobre-selvà i lomb. *murmunt*, a-al. ant. *murmunto*), provinent del ll. MUS MONTIS 'rata de muntanya', per influència del fr. *marmoter* 'mormolar, xiuxiuejar'. □ 1.ª doc.: c. 1800 [Belv., Maldà].

Solien entrar muntanyencs francesos exhibint una marmota ensenyada: «en quant als pagesos, moços del camp y minyons de aquest rang, portan butins de cuyro, los cabells sueltos y algo eriçats, de manera que los més pareixen asmolets o los que portan la *marmota* viva a ensenyar o la llanterna màgica», B. de Maldà (*Excursions*, p. 147). El francès *marmotte*, ja c. 1200, d'on es prengueren també l'it. *marmotta* i el cast. MARMOTA, DCEC/DECH III, 856a-b.

Marmotejar, *marmotar*, *marmoteig*, variants afrancesades de BARBOTEJAR i *mormolar* (MURMURAR). *Marmular*, V. *murmurar* *Marnera*, si no és err. de còpia per *mermera de MERMAR, en serà potser forma alterada per contaminació de *marrana*, *marranera*, o de mots com *tafanera*, *feïnera*, *escamnar*

MAROMA, mot només usat en parts del P. Val. en lloc dels comuns GÜMENA, SÈGOLA, CABLE (*calabrot*), SOGA, pres de l'Àrab vg. *mabrāma* id., probablement com a manlleu del castellà MAROMA (DCEC), on és el mot general des del S. XIV i potser ja XIII. És veritat que se sent en algunes zones valencianes, sobretot les de l'Oest de la capital, on ho tinc anotat de dos pobles a la ratlla de la zona xurra: Sumacàrcer (corda d'esparg trenada de moltes cordetes, per a la barca de pas o de sirga) *barōma* «per a traureigua del pou amb un poal» (1962). *AlcM* reporta d'un doc. d'arxiu valencià de 1433 «dues matallades de muntar pedra e una *macaprema* de dos caps de cànem», on potser es tracta d'una alteració del mateix mot àrab amb la *b* i la *h* d'aquest alterat per influència d'*alçapremar* i *alçaprem* (puix que s'usava per aixecar pedra), hi pogué col·laborar *mac* 'roc' (MACAR) o si estigués mal llegit per *matapr*-hi podria haver contaminació del mot *matallada* que l'acompanya (de METALL?) Però és més creïble que calgui llegir *maçaprema* amb *ç*, i llavors serà simple alteració de *alçaprem* per influència de *maroma*.